

Redigeret af Jan Nielsen

ERHVERVSJURA

GIV KONKURSRYTTERE EN STRAF

STRAF: Man bør indføre en mulighed for karantæne, når en person gang på gang og bevidst går konkurs med et firma. Sådan straffer man konkursryttere i Sverige og Norge.

LARS BO LANGSTED
professor
Juridisk Institut,
Aalborg Universitet

I SIDSTE UGE kunne denne – som oftest glimrende – avis fortælle, at medlemmerne af Konkursrådet i øjeblikket er ved at se på, om man kan dæmme op for de såkaldte konkursryttere ved at indføre en "konkurskarantæne".

Det er en fin idé, som man kun kan undre sig over ikke er blevet indført herhjemme for længst, således som man har gjort i f.eks. Norge og Sverige for snart mange år siden. Det er imidlertid vigtigt at gøre det "rigtigt" for at minimere eventuelle skadevirkninger og risici, for at karantænen ramme de forkerte.

En "konkursrytter" er kendetegnet ved at han "rider på flere heste" – eller mere præcist på flere selskaber. Den helt enkle model går ud på, at rytteren stifter et selskab, som han driver virksomhed igennem. Virksomheden giver et pænt underskud, men i stedet for at betale sine kreditorer, erklærer rytteren sit selskab konkurs (eller lader det erklære konkurs, eller undlader at indlevere årsrapport, så selskabet tvangsopløses).

Der er flere varianter, men fælles er, at gælden efterlades i det lukkede selskab, og virksomheden videreføres i et nyt selskab, der ikke er tyngt af den gamle gæld. Eventuelt køber rytteren aktiver ud af det gamle selskab, som han kan bruge i det nye selskab. På den måde sikrer han sig også aktiverne i det nye selskab til en rimelig pris. "Rytteriet" opstår så, når dette hændelsesforløb gentager sig en, to, tre eller flere gange med helt samme indhold og kun enkelte variationer over det kendte tema.

FORUDSÆTNINGEN FOR, at dette er en fidus, er samspillet mellem selskabs- og konkurslovgivningen. Efter selskabslovgivningen er det således alene selskabet, der hæfter for gælden og ikke ejerne personligt, og efter konkursloven kan man få driften til at ophøre, aktiverne delt ud til kreditorerne i en lige mængde og – her kommer det rigtigt "gode" for rytteren – den del af gælden, der ikke bliver betalt gennem salg af aktiverne, forsvinder, idet selskabet, som er debitor for gælden jo ikke længere eksisterer.

Det er således ikke nogen fidus, hvis man selv bliver erklæret personligt konkurs, for den del af gælden, som ikke bliver dækket gennem konkursen, hæfter man som fysisk person stadig for.

Grunden til, at reglerne og deres samspil er som beskrevet, er ikke at understøtte fi-

HOVEDPUNKTER

■ **Muligheden for at starte en ny virksomhed op efter en konkurs sikrer et fleksibelt og risikovilligt erhvervsliv.**

■ **Erfarne kuratorer og skifteretsdommere er sjældent i tvivl, når de står med en rigtig, professionel konkursrytter.**

dusmagere og plattenslagere, men derimod at sikre iværksætter, og at folk er villige til at starte en ny virksomhed op igen, selvom det går galt en gang eller to.

På den måde sikrer man et fleksibelt og risikovilligt erhvervsliv til gavn for samfundsøkonomien, til gavn for mængden af arbejdspladser og dermed til nytte for samfundet. Villigheden

til at gå i gang med en ny virksomhed ville således næppe være stor, hvis man første gang, man prøvede, risikerede at hænge på en uoverskuelig gæld resten af livet.

DET ER HER, der bliver lidt svært: For hvordan sonderer man så mellem en "god" konkurs og en "dårlig" konkurs?

For det første kan man ikke se det på mængden af konkurs. Der er intet i vejen for, at der kan indtræde to eller tre "gode" konkursen inden for en kortere periode. På den anden side kan man naturligvis heller ikke frakende mængden af konkurser betydning, herunder den tidsmæssige udstrækning, når man skal finde indikatorer for en "dårlig" konkurs.

Når man taler med erfarne kuratorer og skifteretsdommere er de imidlertid kun

sjældent i tvivl, når de står med en rigtig, professionel konkursrytter. Hele mønsteret for hans eller hendes ageren – ikke bare i forbindelse med konkurserne, men også adfærden i den mellemliggende periode, manglen på interesse for at få afviklet sin gæld, mangelen på interesse for at få en revisor koblet på, manglen på interesse for at få aflagt et regnskab osv. – går igen med usvigelig sikkerhed.

MANGE KURATORER har meget dårlige erfaringer med at foretage politianmeldelse i disse situationer. Groft sagt vil politiet ikke røre ved sagerne med en ildtang. Politiet har ikke ressourcer til at igangsætte efterforskning, siger man, og så sker der ikke mere på den strafferetlige front.

I forvejen skal der meget til, før der er tale om skyld-

nersvig eller bedrageri i forbindelse med konkursrytteri, men selv i tilfælde, der for kuratorerne kan synes oplagt strafbare, er det ikke til at drive politiet ud af hulerne.

DET ER HER konkurskarantænen, rigtig skruet sammen, kan være en stor hjælp for omverdenen. Den ideelle ordning er ikke automatisk. I Norge havde man for 20 år siden meget dårlige erfaringer med en automatisk karantæne efter en vis mængde konkurs. Den ideelle ordning er heller ikke en erstatning for strafferetlig forfølgning, hvis dette synes aktuelt. Lader man ordningen træde i stedet for strafforfølgning kanoniserer man den de facto afkriminalisering, der allerede er sket af hele området.

Kunsten består i at forsyne skifteretten med mulighed for på et ikke alt for løst grundlag at fratage fallenten retten til f.eks. at stifte, eje eller drive selskaber med begrænset ansvar i en periode på f.eks. fem år.

BÅDE DEN SVENSK og den norske lov har som et kriterium for næringsforbud, at der skal være rimelig grund til at antage, at fallenten har gjort sig skyldig i strafbart forhold.

Man kan naturligvis mene, at det er et godt kriterium, for så får man i hvert fald fat de groveste. Imidlertid er det en glidende bane at lade en dommer pålægge sanktioner ud fra et

strafbart forhold, der ikke er bevist tilstrækkeligt til, at man kan dømme for det – og som politiet, der jo på samfundets vegne skal håndtere strafbare forhold, ikke gider tage sig af.

Langt bedre ville det være at gå efter bolden: Hvis fallenten på groft uforsvarlig måde gentagne gange har tilsidesat hensynet til sine kreditorer gennem misbrug af selskabs- og/eller konkurslovgivningen, kan retten pålægge en konkurskarantæne, som naturligvis skal kunne efterprøves af landsretten – og (i sjældne, principielle tilfælde) af Højesteret.

MAN BØR HELLER IKKE falde for fristelsen til at lade "formelle" lovovertrædelser være udslagsgivende, som f.eks. utilstrækkelig føring af bøger eller opbevaring af materiale m.v. – det er i forvejen strafbart, og hvis samfundet vil komme efter fallenten for noget sådant – som jo ikke i sig selv går ud over samhandelspartnere m.v. – må det forfølge det strafferetligt.

Man bør heller ikke lade Skat få nogen form for særstatus. Ganske vist går konkursrytteri ofte ud over offentlige kasser, men derfor er der ingen grund til at indføre mere eller mindre "beskyttelsesværdige" kreditorer.

Vi har længe savnet muligheden for at kunne give konkurskarantæne i dansk ret – det bliver spændende at se Konkursrådets udspil. ■

